

JEDAN GRAD, JEDNA BORBA

Piše ko zna, smije i umije; izlazi kad treba i mora; štampa se u kućnoj radinosti.

DITA – MIRIŠE NA SOLIDARNOST!

Tuzlanska DITA trebala je biti tranzicijska priča kao sve ostale, Uspješna društvena samoupravljачka fabrika od 1977. godine - privatizovana u dioničko društvo 2001. Privatna firma 'Lora' iz Sarajeva preuzima je 2005. godine.

Dita prestaje proizvoditi 2012. godine – tih 7 'privatizovanih godina' poslovalo se loše i s namjerom da fabrike nestane. Dizani su krediti koji nisu usmjeravani u fabriku nego u 'Loru'. Cilj je bio što više zadužiti fabriku, radnike izbaciti a mašine i vrlo vrijedno zemljište prodati.

Usljed ogromnih dugovanja i neulaganja u proizvodnju, DITA ide u stečaj 2015. godine. Radnicima su se spremali otkazi – bez povezanog staža i isplate plata. Po Zakonu o stečaju, koji je u januaru ove godine proglašen neustavnim, radnici su trebali biti na posljednjem mjestu pri isplati potraživanja. Cijela fabrika svojevremeno je stavljena pod hipoteku i banke su imale prednost pri naplati.

To je trebao biti kraj tvornice DITA. Ali radnici nisu dali svoju fabriku. Organi-

zovali su se i danonoćno čuvali preostali repromaterijal i mašine, istovremeno se boreći za ponovno pokretanje proizvodnje.

Zahvaljujući upornosti radnika i radnica, ali i razumijevanju stečajnog upravnika, proizvodnja je pokrenuta u ljeto 2015. godine. Uz Ditu su stali volonteri i aktivisti iz cijele Tuzle - čistili kad je trebalo, bodrili, širili priču, tražili pomoć.

Već u januaru 2016. fabrika je poslovala pozitivno. Plaće za 75 uposlenih - minimalne ali redovne. Obaveze prema svim dobavljačima i državi – uredno isplaćene. Zapošljavali su se novi radnici, pravili planovi za proširenje proizvodnje.

U proteklim mjesecima radnici su pokazali da i bez uprave, samo sa stečajnim upraviteljem, mogu, znaju i žele raditi. Danas proizvode: deterdžente za mašinsko i ručno pranje rublja te pranje posuđa, zatim omekušivače, pomoćna sredstva za čišćenje u domaćinstvu, toaletnu kozmetiku, dezinfekciona sredstva, autokozmetiku i sredstva za pranje i čišćenje u industriji.

Danas DITA proizvodi punom parom, ali joj je naša podrška i dalje potrebna – DITA je u stečaju i na našem tržištu igra nefer utakmicu sa stranim korporacijama. DITA nema novca da se reklamira – reklamirajmo je mi, u komšiluku, na poslu, na društvenim mrežama. Tražimo više njenih proizvoda u trgovinama. Kupujmo Distine proizvode – jer DITA znači da svi možemo bolje i to vlastitim snagama #DITA – fakat miriše na solidarnost!

Sve što se pokušalo uraditi tuzlanskoj Diti, kombinacijom privatizacije i pljačkaške vlasti urađeno je praktično cjelokupnoj sarajevskoj industriji još prije desetak godina. Na desetine tvornica, te mnogi privedni giganti poput UNIS-a privatizovani su ili rasparčani, opterećeni kreditima, gurnuti u likvidacije i stečaj. Obustavljena je proizvodnja, radnici su se našli na ulicama kao armija nezaposlenih, pogoni su pretvoreni u (građevinske) lokacije i rasprodani, kao i objekti širom BiH i Jugoslavije, od čega je koristila imala samo nova bh. politička elita.

SARAJEVSKA INDUSTRIJA NIJE PROPALA JER JE LOŠE POSLOVALA: NAMJENSKI JE UNIŠTEN – PRIVATIZACIJOM, KREDITIMA, ŠTETNIM UGOVORIMA, RASPRODAJOM VRIJEDNIH LOKACIJA I OBJEKATA.

Ni hiljadu sarajevskih pansiončića, kafana i dućana sada ne može nadoknaditi gubitak desetina hiljada radnih mjesta u industriji. Pokretanje bilo kakve proizvodnje već godinama se ni ne spominje.

Sjećate li se...

ALHOS **Tvornica je...? Građevinska lokacija!**

Proizvodnja u ovoj tekstilnoj tvornici ugašena je 1999. godine, a 2001. firma je prodana i to, navodno, za oko 1.000 KM kupcima iz Pakistana, za koje se tvrdilo da imaju veze u međunarodnim kriminalnim krugovima. Tvornica je u tom trenutku imala dug od 7 miliona KM.

Pod pritiskom obespravljenih radnika, privatizacija je poništena. Tada je procijenjeno je da bi za pokretanje proizvodnje bilo potrebno 8 miliona, ali propadanje tvornice se nastavilo – radnicima nisu isplaćivane plate niti su plaćani doprinosi.

Tvornica je otišla u stečaj 2004. godine.

2014. godine Vlada Federacije BiH zatražila je od nadležnih tužilaštava da se preispitaju nepravilnosti u postupcima privatizacije i stečaja.

Na mjestu samog pogona odavno je niknuo Avazov toranj, u čijoj gradnji je učestvovalo još jedno upropašteno preduzeće – Vranica, kojoj je nakon privatizacije jedan od vlasnika bio upravo Avaz.

Višemilionska imovina ALHOS-a širom jugoslovenskih prostora – rasprodata je pod sumnjivim okolnostima i za sumnjive račune.

ZORA – Sarabon **Privatizacijom do** **nestanka**

Tvornica čokolade i kandida je poslije rata uspješno nastavila proizvodnju.

Krajem devedesetih ostvarivala je 8 miliona KM prometa i izvozila u desetak zemalja. Nije imala kreditnih zaduženja. Privatizovana je 2000. godine, kada prestaje plaćanje doprinosa radnicima, postepeno i plata. Ne plaćaju se ni komunalije. Raznim malverzacijama napravljeno je dugovanja u iznosu od 18 miliona KM duga.

Privatizacija je poništena a tvornica je 2006. godine otišla u stečaj. Istraga je pokrenuta još 2007. godine ali optužnica još uvijek nema.

GP “BOSNA” **Uspješnim radom** **do - likvidacije**

Građevinsko preduzeće osnovano je još 1947. godine. Od osnivanja do danas, GP “BOSNA” izgradila je više od 20 hiljada stambenih jedinica. Izgrađen je i značajan broj škola, bolnica, hotela, fakulteta, poslovnih objekata, sportskih i olimpijskih objekata, industrijskih i objekata za specijalne namjene, te objekata niskogradnje, cesta, pruga i tunela.

Preduzeće je 2001. godine prodato investicijskim fondovima. Dvanaest godina kasnije, ovo nekada uspješno građevinsko preduzeće, potpuno neobjašnjivo - grca u dugovima, ponajviše državi i radnicima.

HIDROGRADNJA **Uspješnim radom do - stečaja**

Građevinsko preduzeće osnovano 1947. godine, međunarodnog ugleda, poslovalo je uspješno širom svijeta i prije rata i poslije.

Većinski vlasnik preduzeća je Vlada Federacije BiH.

Problemi u Hidrogradnji prvo nastaju usljed ogromnih nenaplaćenih dugovanja za radove u inostranstvu, prvenstveno u Iraku (dug od 400 miliona dolara). Produbljuju se skupim mešetarskim posredovanjem u naplati dugovanja i sklapanjem štetnih ugovora. Vrijedne nekretnine stavljene su pod hipoteke. Opterećena dugom od gotovo 100 miliona KM, od čega najveći dio otpada na obaveze prema državi i radnicima, Hidrogradnja ide u stečaj 2016.

Zgrada „Hidrogradnje“ u centru Sarajeva, u kojoj je bilo sjedište kompanije, prodana je početkom 2016. godine Union banci za 11 miliona KM, iako je vrijedila daleko više. Veći dio tog novca otišao je bankama, a od ostatka su se uglavnom naplatili nekađašnji članovi uprave. Radnici su dobili najmanje, a neznatna sredstva su namijenjena proizvodnji.

Očekuje se prodaja i ovog nekada uspješnog građevinskog preduzeća, koje je među rijetkim još uvijek u vlasništvu države. Radnici još uvijek čekaju isplatu zarađenih plata i doprinosa. O ponovnom pokretanju rada nema ni govora.